

Det var en gang ? i Amerika

Author: Jørgen Furuholt<jorgen.furuholt@stavanger-kulturhus.no>

Fem av de seks filmene i årets første to måneder er laget i USA. Se fram til *Taxi Driver*, *Charade*, *The Last Waltz*, *West Side Story*, *Once upon a time in America* og *Pauline på stranden*.

[Taxi Driver](#)

Martin Scorseses utvilsomme og kanskje tvilsomme storverk *Taxi Driver* fra 1976, åpner Torsdagsfilmens vårsesong 19. januar. Fem av de seks filmene vi presenterer i årets første to måneder er laget i USA.

Dominans

For selv om mange akker seg over amerikansk dominans på kino, er det viktig å huske at USA nesten alltid har vært en drivkraft i filmhistorien, ikke bare når det gjelder box office, tilskuertall, stjernedyrking og produsentstyrt kommersialisme, men også når det gjelder filmatisk fantasi og uttrykk, evnen til fornyelse og viljen til å ta vare på de regissørene som klarer å sette sitt stempel på denne blandingen av fabelaktig historiefortelling, sprudlende underholdning og farlige understrømmer.

Favner det meste

Dette programmet favner det meste, ikke bare tvetydige mesterverk som *Taxi Driver*, men også samme regissørs storslagne musikkfilm fra The Bands avskjedskonsert *The Last Waltz*. Her finner du også *West Side Story*, et høydepunkt i musikalhistorien, både musikalsk og filmatisk, den snertne romantiske thrillerkomedien *Charade* med glitrende stjerner som Hepburn og Grant og masse spenning, vidd og stil. Og så avsluttes vi februar med *Once Upon a Time in America*, laget av italieneren og eventyrfortelleren Sergio Leone, eventyret om en svunnen drøm om Amerika ? lystige gutter og blodig vold.

Europa

I tillegg til dette heftige amerikanske femspannet finner du bare en enslig helt europeisk stemme denne gangen, Eric Rohmer, med *Pauline på stranden*, en film så lite amerikansk som en kan tenke seg - fransk, intellektuell, full av hverdagsfølelser.

Samarbeid

Torsdagsfilmen er navnet på samarbeidet mellom cinematekene om digitale visninger. Samkjøringen startet i 2008 og var resultatet av et prosjekt som hadde til hensikt å gjøre også klassisk årgangsfilm tilgjengelig i det nye digitale formatet og på flere steder enn i de aller største byene. Alle visningene er i 2k eller 4k.

Filmene vises kl 18.00 i sal 7. Sølvberget Cinematek har også faste visninger av filmene på tirsdager kl 12.00.

Program for Torsdagsfilmen januar - februar 2012:

Torsdag 19. januar kl. 18.00
Fredag 20. januar kl. 21.30 (ekstravisning)
Tirsdag 24. januar kl 12.00

Taxi Driver

Martin Scorseses tvetydige mesterverk nyrestaurert i 4K: Voldsforherligelse og forsvar for selvtækt? Eller skildring av en ensom psykopat i krig med alt og alle i et USA i Vietnam-krigens kjølvann? Scorsese og manusforfatter Paul Schrader har skapt en film som setter i gang et vell av assosiasjoner uten å la seg fange i én tanke.

Torsdag 26. januar kl. 18.00
Tirsdag 31. januar kl 12.00

West Side Story

Med Romeo og Julie, Bernsteins musikk, Sondheim's sangtekster, Robbins koreografi og 70mm film skapte Robert Wise 1960-tallets store musikal. West Side Story representerte på mange måter en fornyelse av musikalen og musikalfilmen, ikke minst fordi den hentet opprørske ungdomsgjenger og New Yorks skitne gater inn i handlingen. Den store klassiske dirigenten Leonard Bernstein bidro med heftig rytmisk musikk med mye bruk av tritonus, 'djevlelsens akkord', og så utagerende som her hadde det aldri vært danset i amerikansk musikal før.

Torsdag 2. februar kl. 18.00
Tirsdag 7. februar kl 12.00 i Sal 7

Pauline på stranden

På 1980-tallet laget Eric Rohmer en serie på seks filmer under fellesbetegnelsen 'Komedier og ordspråk', og av disse ble Pauline på stranden en av hans største suksesser. Her fortsetter han sin insisterende utforskning av hverdagslige forhold mellom mennesker, særlig i erotikk og kjærlighet, i minimalistiske historier med mye dialog og lite dramatikk.

Torsdag 9. februar kl. 18.00
Tirsdag 14. februar kl 12.00

Charade - Hvem svindler hvem?

The best Hitchcock movie Hitchcock never made. Da den norske filmprodusenten John M. Jacobsen ble spurt av Cinemateket i Oslo hvilken film han ville ha med på en øde øy, var svaret Charade: 'På en øde øy vil jeg ha en film rik på humor og spenning og som vekker gode minner.' Romantisk komedie og spennende thriller i ett, og utført på stiligste hollywoodvis av Stanley Donen, hva mer kan en ønske seg?

Torsdag 16. februar kl. 18.00
Tirsdag 21. februar kl 12.00

The Last Waltz

?It Started as a Concert. It Became a Celebration. Now it's a Legend?. Uten tvil en av de mest feirede konsertfilmene i filmhistorien og en utvilsom klassiker innen musikkfilmsjangeren. Det var Robbie Robertson i The Band som fikk Martin Scorsese til å lage film fra deres avskjedskonsert 25. november 1976, på Winterland Ballroom in San Francisco. Han skal visstnok ha gjort jobben gratis.

Torsdag 23. februar kl. 18.00
Tirsdag 28. februar kl 12.00

Once Upon a Time in America

Sergio Leone brukte 13 år på sin siste, største og mest ambisiøse film. Han hadde etter sigende hele filmen, bilde for bilde, klar i hodet da han startet innspillingen ? til og med mye av Ennio Morricones musikk var ferdigkomponert, slik at de kunne spille den på settet for å skape den riktige stemningen.